

Abril 1993 Any XIII Preu: 250 pts. Número 38

Llum d'Oli

PORRERES

- Els semàfors de Porreres no agraden
- Bartomeu Barceló, emigrant porrerenc a l'Argentina.
- El nostre patrimoni cultural: Els pous públics
- Joan Llaneres, un professional al ciclisme d'elite

SUMARI

Activitats ————— **4**

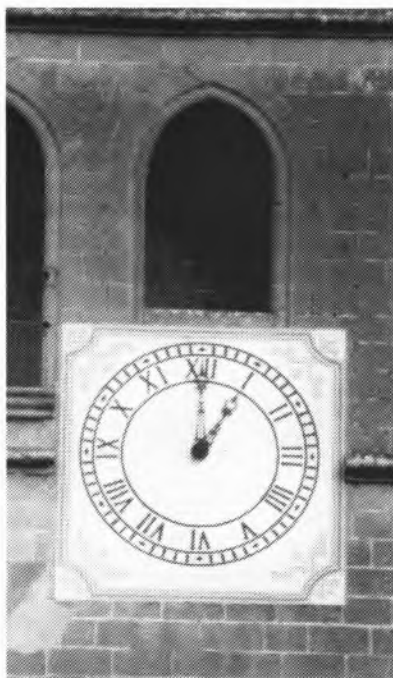

Els pous públics ————— **7**

Possible significat dels nostres foguerons de matances ————— **9**

Porreres i la defensa de Bugia ————— **10**

La situació econòmica d'avui a Porreres ————— **11**

El rellotge del campanar funciona una altra vegada ————— **12**

Porreres d'adhereix al pla de prevenció de drogues de Mallorca — **13**

Bartomeu Barceló, emigrant porrerenc a l'Argentina ————— **14**

La semaforització a Porreres ————— **16**

Els semàfors no agraden als porrenencs ————— **18**

Què podem fer amb el fems ————— **19**

Lolites ————— **20**

Temps era temps ————— **21**

Del llum d'oli al neó ————— **22**

Vins i vinyes: una pinzellada ————— **24**

Joan Llaneres, un professional al ciclisme d'elite ————— **25**

LLUM D'OLI

Abril 1993. Nº 38

Dipòsit legal PM 76/1979

EDITA:

Agrupació Cultural de Porreres.

Redacció i administració:

Carrer Almoina nº 67-1r.

C.P. 07260 Porreres.

Coordinadora:

Joana Mora Cerdà.

Consell Redacció:

Gori Barceló Llaneres

Bernat Bauçà

Jaume Cerdà

Vicenç Mari

Assessorament:

Maria Barceló i Crespi

Col·laboradors/es:

Maties Adrover

Gaspar Barceló Barceló

Joan Barceló Bauçà

Gregori Barceló Morguet

Bartomeu Blanch

Rafel M. Creus

Damià Duran

Rafel Ferrà

Bartomeu Ferrando

Francesc Llinàs

Joan Mari

Miquel Mora

Joan Mora

Joan Oliva

Catalina Oliver

Rafel Picornell Manresa

Ferran Ribes

Ramon Rosselló

Joan M. Sampol

Joan Sorell Adrover

Fotografia portada:

Macià Lladó

Dibuixos:

Miquel Morlà

Miquel Mascaró

Impresa a:

Tirrena S.A.

C/ Pintor Juan Gris, 2.

Tel. 55 52 12. Manacor

***Els articles publicats
reflecteixen únicament l'opinió
dels seus autors.***

Editorial

La desvinculació per part de l'Ajuntament de la Mancomunitat del Sud i la integració a la del Pla, potser sigui -diuen- la cosa més natural i més convenient. Malgrat tot, de convenient, ho posaríem entre parèntesi. Les paraules que va pronunciar el regidor de Convergència Porrerenca, Francesc Sastre, amb motiu del plenari en el qual es va aprovar el canvi de mancomunitat, mereixen tenir-se en compte: «Tenc por de que deixem d'ésser la cova del lleó per passar a ésser cap del ratolí».

El batlle contestà: «abans de prendre aquest acord estudiarem a fons totes les funcions i serveis de la Mancomunitat del Pla, a més d'altres solucions financeres i econòmiques». D'aquesta manera es resolgué que seria més positiu deixar la comarca de Campos, Santanyi, Ses Salines i Felanitx i juntar-nos amb Montuïri, Sant Joan, Petra, Vilafranca, Ariany, Lloret, Sineu... En aquests moments en que la integració és un fet, cal que el nostre Consistori i especialment la majoria (PP-UM) vagin vius i ulls ben desperts perquè no ens facin un gol fora de joc i no ens adonem fins que sigui massa tard.

Per què deim això? En primer lloc, ens ha cridat l'atenció que essent la població més nombrosa i la que aporta més doblers a la Mancomunitat, no tinguem cap representat dins la Junta Directiva. Potser el motiu sia el fer

d'ésser els darrers incorporats... VIUS!

En segon lloc, ja s'han distribuït entre ells les poblacions més afavorides: Petra, Sineu i Montuïri... VIUS!

En tercer lloc, Montuïri, segons la premsa, rebrà 32 milions per arreglar camins, mentres que Porreres només en rebrà vuit, aproximadament. Per aquest motiu, dels quatre camins previstos per asfaltar només un es veurà beneficiat... VIUS!

Finalment, aquest mateix poble proposarà a la Mancomunitat que el Poliesportiu del Pla es faci devora el seu camp d'esports «Es Revolt», perquè segons els partits representants a l'Ajuntament de Montuïri, la Mancomunitat té un deute amb el seu poble. Ja tenen la seu d'Aprenentatge Agrícola, el Poliesportiu inclourà una piscina climatitzada i diverses pistes de tennis... VIUS!

A Porreres ens hem quedat sense Centre Sanitari, sense Guàrdia Civil i quasi segur sense Centre Secundari d'Ensenyança. Al nostre Poliesportiu hi manca una pista coberta, i compte amb una mini-piscina... VIUS!

Tal vegada el més important, no és canviar d'una mancomunitat a l'altra, sino fer el cap viu i no estar aturats dins l'Ajuntament, esperant que els altres Consistoris aconseguixin els diferents serveis. ■

Activitats

Presentació de la Nova Etapa del LLUM D'OLI (Foto: Biel Cerdà)

PRESENTACIÓ LLUM D'OLI

El diumenge 3 de gener es va presentar a l'Ajuntament de Porreres aquesta nova etapa de la nostra revista. El nombros públic que desbordà la capacitat de la sala confirmà l'interès existent per la recuperació del Llum d'Oli.

Obrí l'acte el president de l'Agrupació Cultural, Jaume Gil, donant la benvinguda als assistents i fent una breu introducció per donar pas als parlaments de Joana Mora i Rafel Ferrà. Joana Mora, com a coordinadora de la publicació, parlà sobre la tasca feta i el present i futur del Llum d'Oli com a mitjà de comunicació local i òrgan de comunicació de l'entitat obert a la col·laboració de tots. Rafel Ferrà, ens recordà tot el que ha significat aquesta revista dins la vida cultural de la vila, recordant a les persones que feren possible aquest projecte des del seu principi i a la presència de publicacions anteriors que enriqueixen la tolerància i nivell cultural del nostre poble.

La presentació finalitzà amb una copa de cava i el repartiment del número 37 de la revista.

***

L'Agrupació Cultural participà, juntament amb altres entitats del poble, a l'organització dels Foguerons de Sant Antoni.

***

Dia 23 de Gener es va celebrar l'Assamblea Ordina-

ri de Socis en la qual s'aprovaren tots els punts de l'Ordre del dia i el pressupost d'enguany.

Pressupost 1.993

ENTRADES:

-150 socis/sòcies x 3.000 pts. = 450.000 pts.

SORTIDES:

	pts.
-Lloguer	144.000
-Manteniment.....	50.000
-Secretaria/Correu.....	50.000
Seccions:	
a) Llum d' Oli	80.000
b) Escacs.....	30.000
c) Pintura.....	10.000
d) Excursionisme.....	50.000
-Activitats	36.000
TOTAL.....	450.000

Resum entrades/sortides 1.992

	pts.
-Quotes socis/sòcies 133	399.000
-Altres.....	1.857.528
TOTAL.....	2.256.528

-Lloguer	109.300
-GESA.....	14.973
-Local.....	12.596

-Oficina	32.607
-Escacs	10.000
-G.E.P.	82.850
-Llum d' Oli.....	61.197
-Activitats.....	1.852.441
-Correu	22.984
-Altres.....	665

TOTAL..... 2.199.613

Diferència 56.915

PRIMER CICLE DE LLIÇONS A L'AGRUPACIÓ

Per intentar donar homogeneïtat a la programació cultural de la nostra entitat i recuperar l'assistència del soci al local social, el Consell de Govern ha programat aquest I Cicle de Lliçons a l'Agrupació.

El cicle està format per nou lliçons diferents que van des de la conferència fins a recorreguts botànics. Hem intentat, sota una globalitat de temes mallorquins abarcar els màxims camps possibles per intentar atreure la màxima diversitat dels nostres socs. La idea és que aquest cicle tengui continuïtat en propers anys per aprofundir en les qüestions que més han interessat. Els temes elegits aquest any són:

-«Recorregut Històric i Cultural per la ciutat de Palma», per Maria Barceló i Crespí.

-«L' Emigració Mallorquina a Sudamèrica», per Sebastià Serra i Busquets.

-«Breu Introducció a la Història de la Música a Mallorca», per Joan Parets.

-«Els Talismans de la Felicitat: Alimentació i Festa», per Antoni Quintana.

-«La Renovació Poètica dels Anys 50», per Manel Claudi Santos (dissabte 24 d' abril a les 21 hores).

-«Itinerari Botànic per la Vila de Porreres», per Joan Sorell (diumenge 9 de maig a les 10 hores).

-«Bones Notes, Males Notes: unes reflexions sobre aquest problema estudiantil» per Josep Miró (dissabte, 29 de maig a les 21 hores).

-«Premsa a Porreres en la Segona República» per Rafel Ferrà i Martorell (divendres 4 de juny a les 21 hores).

-«Influències dels Mitjans de Comunicació sobre la Societat» per Jacint Planes (dissabte 19 de juny a les 21 hores al local social).

RECICLATGE DE PAPER

Campanya la recollida de paper per reciclar.- Dia 15 de març, l' Agrupació Cultural reuneix a les entitats cívico-culturals de Porreres per tractar la possibilitat d' organitzar una campanya de recollida de paper per reciclar i animar a la gent a utilitzar aquest tipus de paper.

MENCIONS LLUM D'OLI

La Junta Directiva de l' Agrupació Cultural a la reunió ordinària del mes de març del 1993 va decidir crear les mencions «llum d' oli», mitjançant les quals es donarà reconeixement anual a una persona o entitat per una tasca cultural o cívica duita a terme al nostre poble. La decisió la pendrà la Junta de Govern de l' entitat a la reunió anterior a la celebració del sopar anual de Quaresma, lloc on es farà entrega d' un detall que servirà com a record d' aquesta menció.

Enguany hem pensat que la persona més indicada per rebre aquest reconeixement era Sebastià Melià Mora, per la seva bona tasca al capdavant de la Coral de Porreres, i de l' Escola de Música. Divendres dia 26 Jaume Gil com a President de l' entitat va fer entrega d' un Llum d' Oli a la persona anomenada.

Esperam que aquestes mencions siguin ben acollides pels nostres socs i enhorabona a Sebastià Melià.

ACTIVITATS «GEPERUDES»

Hem fet:

-Acampada a Sa Costera, dies 26 i 27 de desembre.

-Excursió a Cala Virgill, dia 24 de gener.

-Excursió a Valldurgent, dia 31 de gener.

-Acampada al Puig del Teix (Cova de S' Aigo) dies 6 i 7 de febrer.

-Excursió al Bec de Ferrutx, dia 21 de febrer.

-Projecció diapositives «les excursions del gep», dia 26 de febrer.

-Excursió a cura, dia 28 de febrer.

-Curset d' escalada, dies 14, 21 i 28 de març.

-Acampada a la Vall de Bàltx, dies 13 i 14 de març.

-Excursió al Puig de Fossals dia 21 de març.

Pensam fer:

Excursió al Pirineu Català, Alta Ribagorça (Lleida).

-Aquesta excursió serà una experiència pilot d' un

Puig d'Es Teix (foto: Tomeu Blanch)

grup d'excursionistes del G.E.P., per tal d'estudiar el terreny de cara a properes excursions que tenim previst realitzar indrets de Catalunya.

Dia 16 d'abril sopar de companyerisme amb els amics de l'obra cultural d'Algaida.

Val la pena fer:

Puig del Teix (1.062 m.)

Situació: Entre Valldemossa i Deià.

Itinerari: Sortim des de les cases de Son Gual (Valldemossa) per un empinat camí que transcórrer per dintre un alzinar, deixam a mà esquerra sa font de s' Abeurada continuam pel mateix camí fins arribar a un portell on trobarem una bifurcació, agafarem a la dreta ja que del contrari aniríem al Pla des Pouet.

A partir d'aquest punt la pujada es fa més fàcil. Anirem agafant metres a poc a poc i la panoràmica serà cada cop més bona, així com va apareixent la típica vegetació d'alta muntanya.

Ja dins el camí de l'arxiduc, sense cap dubte una autèntica meravella, es pot veure el cim del Teix. Passarem per sa Cova de S'Aigo i després d'uns quinze minuts de marxa pel camí empedrat ens desviarem a l'esquerra, sempre seguint les fites que ens marca la bona pista. Ja només ens queda pujar una mica més i arribarem al cim.

Punts d'interès:

Camí de l'Arxiduc, Cova de s'Aigo i tots els miradors.

Recorregut per Ciutat (foto: Joan Marí)

CENTRE D'ESTÈTICA Margalida Barceló

Línia i
tractament de
pell en exclusiva de
René Guinot

Telèfon 64 70 70

Carrer Lluna, 12

07260 PORRERES

CAMPIONATS DE MALLORCA PER EQUIPS D'ESCACS

La secció d'escacs de l'Agrupació Cultural participa amb dos equips als campionats de Mallorca d'escacs.

A la 1ª categoria, l'equip «A» ocupa una zona mitjana, però pràcticament ha perdut l'opció a aconseguir l'ascens de categoria. L'equip «B» participa a la 3ª categoria, i després de disputar cinc rodes, ocupa el primer lloc amb quatre punts i té moltes possibilitats de pujar de categoria.

Aquests són els 15 jugadors que formen enguany l'equip d'escacs:

1. Blai Gornals, 2. Salvador Estelrich, 3. Jeroni Palerm, 4. Ramon Alenyar, 5. Jaume Cerdà, 6. Jordi Oliver Garí, 7. Mauro Leon, 8. Miquel Servera, 9. Bartomeu Rosselló, 10. Gregori Barceló, 11. Pau Sorell, 12. Joan Barceló, 13. Jaume Gil, 14. Joan Oliver, 15. Jordi Oliver Feliu.

PROPERES ACTIVITATS

L'Agrupació Cultural conjuntament amb l'A.P.A. del Col·legi Escola Nova organitzarà unes jornades d'aprenentatge de ball de bot. ■

El nostre patrimoni cultural

Els pous públics

Pou de sa Placeta. (Foto: Rafel Picornell Manresa)

Rafel Picornell Manresa, Regidor de Cultura

De mica en mica, aquest ajuntament s'ha proposat anar restablint i refent els nostres pous públics.

Situats dins el poble i a fora vila, tenim molts de pous públics espargits pels camins del nostre terme, que amb el pas del temps i amb el desús s'han anat desfent i deteriorant.

Hem trobat a l'arxiu municipal un llistat de pous públics on s'hi relacionen molts dels pous de la vila. Evidentment, no la considerem una llista tancada, ni tampoc en pretenem la propietat; simplement, els anirem adobant i component i prou.

Dins la vila coneixem els següents:

- El pou de la Dama.
- El pou de sa Placeta.
- El pou Florit.
- El pou d'Amunt (que està dins l'excorxador).
- El pou Nou.

I a fora vila:

- El pou Salat.
- El pou de Son Cota.
- El pou de Son Cudem.

- El pou des Riquers.
- El pou de Banyeres.
- El pou de Sa Carrera.
- El pou des Pagos.
- El pou Bo (a son Morlà-Buscai).
- El pou de Betlem.

I, a més, hi ha la font des Mo-reis, avui aixuta.

Com ja hem dit, l'Ajuntament no té cap intenció de propietat, només pretén compondre i conservar aquest patrimoni cultural del poble, el qual encara que no tengui la finalitat originària, conforma una part molt important de l'entorn i de la verdadera fisonomia del nostre poble.

Les disponibilitats de l'Ajuntament són molt limitades, però tenim la voluntat de dur endavant un grapat de restauracions i, també, de sensibilitzar les persones per salvar aquest patrimoni. Per tant, us agrairem tota la informació que ens pugueu fer arribar sobre aquests pous:

dades, llegendes o gloses com aquesta, per exemple:

Ferrericotico
diguem on vas.
Vaig a fer bugada

an es pou de Son Mas.

(la'm contà l'amo en Biel Jan)

I avui, el pou que us presentam és el següent:

EL POU DE SA PLACETA

Teníem entre cella i cella, des de fa molt de temps, la reforma del pou de sa Placeta. Quan vaig parlar del projecte de retornar l'abeurador de la plaça dels porcs al seu lloc, el batlle no tan sols va donar suport a la proposta sinó que va fixar com a data límit del trasllat, la Fira (avui ja passada).

Amb el regidor d'urbanisme posarem l'obra en marxa i, així, per la Fira va romandre de bell nou l'abeurador vora el seu pou. Els més vells han de recordar aquest abeurador muntat al coll del pou i molt revengut i sòlid, però molt a to amb el pou i el seu entorn.

Aquest tipus de pedra, com molts sabreu ja que sovint ja a les nostres façanes, no és externa, és de sa Mola des Monjos, fins i tot les pedres que componen l'empedrat que envolta l'abeurador. Cal dir que quan es va desfer la pastera del jardí que

NOTES HISTÒRIQUES

envoltava el coll del pou, vàrem trobar intacte l'empedrat original, la qual cosa va ser una referència molt precisa per tal de tornar col·locar l'abeurador en el seu lloc exacte.

Una vegada muntat, es posaren unes rajoles que diuen:

POU DE SA PLACETA

Patrimoni Cultural, Ajuntament de Porreres

Aquest indicatiu l'anirem posant als pous que es vagin refent.

Aquest pou té una fondària de 10' 10 m. (sense escurar) i un contingut actual d'1' 80 m. d'aigua. Les mesures interiors del coll, que és perfectament rectangular, són de 3' 50 x 1' 70 (més o manco) i es troba situat

en gran part sota la calçada; la part que es troba a la vista té una alçada de 96 cm. i un diàmetre interior de 90 cm.

Com molts d'altres pous, tot fa pensar que l'empedrat de les

parets interiors abans era una sinia, però a mesurar que el poble cresqué va quedar dedins. D'altra banda, no sabem tampoc quan es va afegir l'abeurador, pensam que va ser després de l'estada de l'Arxiduc Lluís Salvador a Porreres el 1869, ja que quan esmenta la Placeta només parla d'una creu de terme com a tret destacable d'aquest lloc i coneixent una mica l'insigne visitant hem de creure que segurament l'hauria anomenat.

Finalment i pel que fa a aquest pou, volem agrair a mestre Montserrat Mut la seva col·laboració.

Aprofitam l'avinentesa per dir que ens dol que persones sense escrúpols ens privin i robin part del nostre patrimoni, com va passar l'estiu passat amb la pica del pou de Betlem. Agraiem, per tant, qualsevol informació referent a això, perquè tots tenim el deure de conservar el nostre pa-

trimoni intacte. També, agraiem, com ja hem dit, qualsevol nova que ens pogueu donar sobre topònims, dades o curiositats que puguin enriquir el nostre patrimoni cultural.

Un altre dia, parlarem sobre el pou Bo de son Morlà-Buscal, el qual es troba ara en restauració. ■

La presentació del llibre «Vida Municipal i nova planta» a Porreres (1718-1728) de Maria Barceló i Bartomeu Servera tindrà lloc a la Sala de Sessions de l'Ajuntament de Porreres, dia 17 d'Abril a les 8 h. del capvespre.

«Vida Municipal i nova planta» és el primer llibre de la col·lecció que l'Ajuntament edita sobre temes d'investigació o creació, sempre fent referència a temes relacionats amb Porreres. ■

**BANCO DE
CREDITO BALEAR**

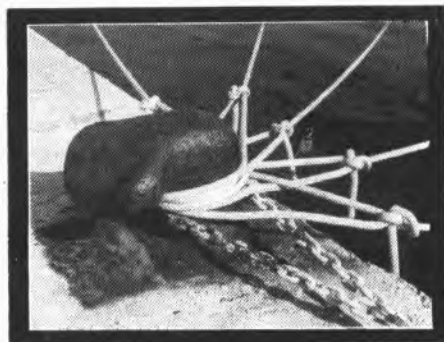
VIATGES A L'ESTRANGER

MOVIMENTS PER FRONTERA

DE MONEDES I PRODUCTES

**UN COMPTE QUE
NO DEIXA CAPS
PER A LLIGAR**

**COMPTE
NEGOCI**

**"SA
NOS
TRA"**

CAIXA DE BALEARS

Per fer negoci és únic

Possible significat dels nostres foguerons de matances (I)

Damià Duran

Abans, els jocs venien del poble. Enllà, dins la seva literatura oral hi romanien, s'hi desper-taven com les cançons d'amor o les codolades. Tota aquella saviesa convava dins la memòria col·lectiva. La teníem assullà, ran de nosaltres, dins la nostra ànima mediterrànea; emperò venia de lluny i brollava espontània com les flors i els albellons, el cançoner del Pare Ginart i les rondalles del canonge Mossèn Antoni Maria Alcover. En canvi, molts dels jocs d'avui, són provocats per la propaganda comercial i no tenen aquella saba de llibertat incandescent, aquella fortor mítica.

Un dels nostres jocs d'or era el fogueró del dia de matances. Cada any, a la tardor, totes les cases celebraven la Jornada matancera. Per a la gent adulta era un dia deixondit, arreplegador de familiars i de benvolguts amics. Començava dejorn, a tenc d'alba, i, sovint, després d'assaborir la mel i l'aspror de la feina, la serenor de la tarda encenia la llanterna de la festa en la llarga sobretaula.

Nosaltres, l'al·lotea, entre arriscada i curiosa, ens ficàvem per tot i això empipava la gent enfenada. En lloc d'ajudar érem un estorb. Per dins la cuina no hi volien cap futim, per devers la caldera tampoc. L'escorxador necessitava llibertat de pas i espai folgat. «Anau a cercar es binerbol» ens ordenava la mare o el pare.

Fent una colla, a vegades cantant cançons de matances, empeníem el camí de la recerca. Anàvem cap els sementers, travessàvem laurades i pastures, tot fent de l'aventura una atracció gojosa, doncs el nostre cos fruïa aquella trescalamena fent-ne un estol de bots i rialles.

Prest, l'aplec renovar s'acostava a qualque marjada, paret o vorerada amb romaguers acaramullats i secs. Temps abans, la mà productiva dels nostres pares, havia dedicat segar i netejar les voreres del sementer, puix tant els abatzers com les aritges són tan enemics de les blateres com el jull i la cuguia. Amb ganxos de collir figues estiràvem aquells manadots de males herbes i els arrossegàvem fins a dur-los prop de les cases, cosa que a vegades no era

gaire fàcil degut a l'estat mollerics del terreny o a la resistència de l'herba tardorenca. Tot i així, entre descansos vagorosos i coratjades envestides, traginàvem el monumental fogueró. El col·locàvem lluny de proxades, sostres de palla o magatzems, procurant, al mateix temps, que no impedís la lliure circulació de la gent matancera, enfenada i afanyosa.

Aquella vegetació estava sentenciada a promoure el ritual del foc. Hora foscant o ben entrada la nit, algú de la gent major donava la veu de cremar «es binerbol». Molts dels convidats s'hi arremolinaven. Algú, el padrí o el pare, li calava foc. Aviat, davant nosaltres, s'aixecava l'espectacle de la gran focatèria. Les bavorades, breus i fugisseres, escal-faven la nostra pell tendra. Tots els miràvem amb expectació respectuosa i reverència ancestral. Espesses vegades les flamarades sobresortien per damunt la rotllada dels matancers com si fossin la romanalla d'algun antic culte que en aquell moment, dins la nit encalmada, sovint freda i estelada, hagués volgut sobreviure. ■

Foto VIDAL *Porreras*

FOTOGRAFIES D'ESTUDI
REPORTATGES DE NOCES, BATETJOS, COMUNIONS
AMPLIACIONS I REPRODUCCIONS

Sabateria - Esparteria

Maria Melià

Carrer l'Almoina, 35 - Tel. 647421

PORRERES (Mallorca)

Porreres i la defensa de Bugia

Ramon Rosselló

L'any 1510, el rei Ferran el Catòlic va conquerir la ciutat de Bugia, al nord d'Àfrica. Davant el temor de perdre-la, fou organitzada a Mallorca una expedició, l'any 1515, per a la defensa, en la qual expedició hi participaren alguns porrerençs.

A una acta notarial de dia 7 de setembre del citat 1515 hi trobam registrats: «Joan Vidal ab una lansa y una rodella de la vila rebé quatre ducats en presència del notari e testimonis dels jurats de dita vila per mans d'en Bernat Citgar. Testimonis: Guillem Marimon, ferrer e Joan Ferran, sabater de Porreres habitants».

Guillem Fiol de Porreres rebé dos ducats per un mes ab una lansa e una rodella.

Guillem Marimon de Porreres rebé per son fill Guillem dos ducats ab unas cuyrasses e una lansa de la vila per hun mes.

Luch Mulet de Porreres rebé dos ducats per hun mes té unes cuyrasses de la vila.

Guabriel Mora de Porreres rebé dos ducats per hun mes e té unes cuyrasses e una rodella de la vila.

Damià Bover rebé per son fill Damià dos ducats per hun mes e té unes cuyrasses e una servelleira que costà X sous de la vila.

Guabriel Vicens rebé dos ducats per hun mes que té una rodella de la vila.

Joan Ribot rebé dos ducats per hun mes té una lansa de la vila.

Joan Pons rebé dos ducats per hun mes e té una lansa de la vila.

Sebastià Riera rebé dos ducats per hun mes e té una lansa e una cuyrassa de la vila.

Rafel Rosseyó rebé dos ducats per hun mes.

Joan Arbona àlias Selat de Porreres rebé dos ducats per hun mes e té una spasa, una lansa e una rodella de la vila.

Bernat Mora Cuch carisser rebé dos ducats per hun mes.

Antoni Baró rebé quatre ducats per hun mes». (ARM Jaume Nicolau N-31 f. 21.22).

D'altra banda, el mateix any 1515, s'havia fet a Mallorca una «mostra general». Aquest llibre que estava perdut, ara ha estat localitzat de nou a l'Arxiu del Regne. He tengut ocasió de mirar-lo i he vist la relació ben detallada dels homes d'armes de Porreres. Entre els qui disposaven de més armes hi ha Antoni Mesquida que té 2 cuirasses, 4 rodells, 8 llances, 3 espases, 3 ballestes i 2 rossins. Altres que tenien diverses armes i rossins són: Antoni Mora de Plaça, Antoni Servera, Antoni Artigues, Guillem Marimon, Bartomeu Orell, Joan Mesquida, Vador Valls, Antoni Ferran, Jordi Morlà... D'altres es diu que només tenen una sola arma i uns 41 són «hòmens qui són per comprar armes».

Al final de la llista hi ha el resum: «Suma universal de tots los hòmens de la vila de Porreres e de les armes de aquells. Primo sumen los hòmens CCCXXVIII. Sumen les cuyrasses XVIII. Sumen les spases CCVIII. Sumen les lances CCLXXXVIII. Sumen les rodells LXXXII. Sumen les ballestes L. Sumen los pavesos XIII. Sumen los rossins XX. (ARM AH 6.638 f. 109-114). ■

La situació econòmica d'avui a Porreres

Bartomeu Ferrando
Economista

Estam cansats en aquests dies de sentir parlar de crisi, i pareix que ens està afectant. La visió de l'economia a les Illes ve marcada totalment per l'evolució de l'economia mundial, sobretot ens afecta la dels països dels quals rebem turisme, ja que tota l'estructura econòmica la tenim depenent del turisme, i del sector serveis en general. Pot ésser que pensem que l'economia d'un poble com Porreres té poc a veure amb si a Anglaterra o Alemanya hi ha feina, o tenen els interessos alts, etc., però la realitat ens diu que sí té molt a veure tots els fets d'aquests països, avui qualsevol decisió econòmica ens afecta, poc o molt.

Anirem ara a analitzar els tres sectors de l'economia porrerenca.

En primer lloc tenim el sector primari, és a dir, bàsicament l'agricultura. El sector agrari tendeix a desaparèixer, i si no desapareix és degut a l'esforç dels jubilats. Si miram qui treballa avui al camp comprovarem fàcilment que la gran majoria de pagesos són persones de la tercera edat, lo que ens indica que, si tot segueix com ara, el cultiu de la terra es va abandonant, poc a poc. Només les ajudes de la Comunitat Europea poden veure renéixer un poc aquest sector, així com l'implantació de nous cultius intensius, o de noves formes d'explotació.

Dins el sector de la construcció tenim un dels pilars bàsics de la nostra economia, i tots sabem que avui està passant un situació molt delicada. Pot ésser que els anys de molta feina hagin portat a l'empresari a realitzar unes inversions molt fortes, per tal d'intentar produir més quantitat i a més bon preu, i que ara es trobin

que la disminució de vendes, juntament amb el retorn d'aquestes inversions sigui una tasca molt feixuga, que duran a unes reestructuracions de les empreses per aconseguir abaratir els costos. Podríem incloure aquí tant les empreses d'extracció de graves, fàbriques de materials i d'altres subsidiàries dins aquest sector.

Dins el sector serveis trobam les botigues, cafès, tallers mecànics, fusters, etc., aquí també trobam una situació difícil, degut a la forta competència, sense oblidar-nos dels transportistes, que han vist molts d'ells com la feina baixava.

Si volem trobar factors d'aquesta crisi, a més dels generals de l'economia europea, podem trobar explicacions si entram dins temes fiscals o financers. La pressió fiscal és avui molt important, afectant especialment al petit empresari, com els del nostre poble; i la importació de l'estimació Objectiva per signes, índex o mòduls, és un exemple d'això; com també l'impost d'activitats econòmiques (IAE). Tot això agravat pels alts interessos bancaris que fan que molta gent no pugui fer front a projectes o negocis que tenien pensats.

Un dels fets més significatius, de tot el que parlem, és l'aspiració dels joves d'avui, el que volem és tenir una feina segura, el funcionariat és l'aspiració màxima del jove d'avui, la qual cosa implica que la productivitat no es mou. No es veu un esperit innovador, d'empresari, malgrat que la formació acadèmica és teòricament molt millor que la dels que van començar amb petites empreses i que avui estan al capdavant, i que han hagut d'aprendre amb l'experiència.

■

Un poble de vells amb mala qualitat de vida

Joan Barceló

La mitjana d'edat dels habitants de Porreres es situa entorn als 50 anys. De cada dia que passa ens tornam un poble de vells. Ho diuen les estadístiques, es pot comprovar al carrer i canten les dades. El mes de febrer passat el full parroquial «Semilla» publicava el següent registre ben explicatiu. Nou morts. Cap batiment. Cap casament.

Així les coses, sembla obvi que hi ha poc lloc per ésser optimistes.

La qualitat de vida a una població com la nostra tampoc és excepcional. Segons un recent estudi del Consell Insular de Mallorca el percentatge de gent que no sap llegir ni escriure és alt, com se sap no hi ha canalització d'aigua potable i, a més, es menja malament. Els porrerencs tenim un baix consum de verdures, fruita, llegums i peix. Hem prescindit de la tradicional dieta mediterrània.

La salut també es comença a fallar. Hi ha molta gent que no realitza cap activitat esportiva, les persones més majors no van al dentista i la població femenina no acudeix al ginecòleg. De la seva banda els pocs joves que queden opinen que no hi ha suficient oferta, tant pel que respecta al temps lliure en general, com a les activitats culturals i esportives.

Vist tot això, seria interessant analitzar si són suficients els recursos i serveis municipals per atendre les necessitats dels habitants de Porreres. Recordem que la majoria de gent desitja una millora en els carrers i en els parcs, segons estudi a que ens hem referit. Una millora que no passa —com es pot comprovar a les planes d'aquest mateix número— per la instal·lació de semàfors, i si a vegades d'alguna farola.

Un darrer exemple:

Enguany el Govern Balear invertirà al Pla de Mallorca 130 milions de pessetes en asfaltat de camins rurals.

Porreres, una vegada més, s'ha quedat al darrer i rebrà per aquest concepte l'aportació més petita de totes.

Un poble, aquest, que podria donar, a termini més o menys curt, un encefalograma social pla. ■

El rellotge del Campanar funciona una altra vegada

Foto: Vidal.

Joan Sorell Adrover

El rellotge del campanar de l'església parroquial ha estat aturat aproximadament durant un mes. L'avaría s'ha produït degut a l'antiguitat de la maquinària que va ser construïda als inicis del segle XIX.

L'Ajuntament, propietari del rellotge, tot d'una després de descobrir-se que no funcionava així com toca, es va posar en contacte amb el tècnic Francesc Noguera perquè tractés d'adobar-lo.

No hem hagut d'esperar molt de temps per tornar a veure l'hora correcta al campanar, des de fa un temps el toc de les campanades horàries torna a sentir-se correctament. Al cap i a la fi, l'assumpte no ha estat més que un ensurt i gairebé podem estar segurs que seguirem gaudint del rellotge durant molts d'anys.

Antigament, el rellotge tenia molta més utilitat que als nostres dies, pel fet que molt poca gent en tenia de propi. Les persones es regien per les campanades que puntualment sonaven des del campanar. Fins i tot, els que feien feina a fora vila sabien amb certesa l'hora de tornar a casa per les indicacions del rellotge que ara ha estat avariat.

Actualment no té tanta importància, però la gent sol fixar-se

en el rellotge de l'església en passar per davora i comprova si va d'acord amb el seu. Durant

les darreres setmanes, per molt que miràssim, sempre vàiem que estava assenyalat la una. ■

Sabeu que...

... s'acosten les eleccions i que els propietaris dels terrenys expropiats a la carretera de Campos per ventura cobriran un poc més del que els deuen?

... dia 24 de juny (Sant Joan) i dia 12 d'abril (segona festa de Pasqua) seran festes locals a Porreres?

... la Coral de Porreres va participar en un concert a l'Auditori juntament amb l'Orquestra Simfònica de les Balears, la Coral de Capdepera i els Amics de Cant Gregorià i que l'èxit va ser notable?

... el propassat mes de gener l'Associació de Pares de l'Escola Nova va tornar a organitzar la cursa popular per als nins i joves de la vila i forans i que l'organització va ser perfecta?

... la farola del carrer del Call ja està instal·lada, amb la casualitat que fins i tot funciona; però que el problema ha sorgit quan els joves s'han trobat sense aquest bon amagatall?

... l'any 1936, el batle de Porreres Climent Garau i Joan, d'Esquerra Republicana, va prohibir les processons del Dijous i Divendres Sant, la qual cosa va suposar un trencament amb l'Església?

... es preveu per al proper dia d'abril la presentació del llibre *Vida municipal i nova planta. Porreres 1718-1728*, de Maria Barceló i Crespi i Bartomeu Servera i Sifjar.

... les entitats organitzadores de la Pujada a Montsió ja han començat els preparatius per celebrar la XI cursa durant el mes de maig?

... l'Associació de la Tercera Edat de Porreres va anar de viatge a Venècia?

... Gabriel Canyelles es va presentar a les eleccions municipals a l'Ajuntament de Palma el 1978, com a cap de llista d'AP, i que no va sortir ni ell? (Els seus contrincants eren Jeroni Salz per la UCD i Ramon Agulló pel PSOE).

... Maria Barceló i Crespi és la nova presidenta de la Societat Arqueològica Lul·liana?

... el despatx del senyor batle de la nostra vila és un annex de la Biblioteca Municipal i que si voleu consultar algun dels volums que s'hi troben heu de telefonar al seu «busca» número 6934694557000697700234509812469 (telèfon mòbil)?

... la rua porrerenca es va tornar celebrar pels carrers de la vila amb molt de sardà i una gran quantitat de semàfors?

... la Direcció General de Promoció del Turisme vol incloure en els seus itineraris la vista a una farola de l'avinguda bisbe Campins, atesa la seva semblança amb la Torre de Pisa?

... l'Ajuntament ha posat un contenidor per dipositar-hi vidre?

... l'Ajuntament cerca nous locals per a les seves dependències ja que amb tants de quadres, el Museu ocupa tots els racons de la casa de la vila? ■

Porreres s'adhereix al pla de prevenció de drogues de Mallorca (P.P.D.M.)

L'Ajuntament de Porreres ha posat en marxa un Projecte Municipal de Prevenció de Drogues, en el marc del Pla Autòmic de Drogues de Mallorca en col·laboració amb el Govern Balear i el Consell Insular de Mallorca.

Es pretén aconseguir, com a objectiu preventiu darrer, la reducció del consum de drogues, la qual cosa significa:

1) disminuir el nombre de consumidors i les quantitats totals de consum;

2) retardar les edats d'inici del

consum.

3) disminuir l'ús problemàtic i/o minimitzar-ne les conseqüències.

El programa de Prevenció de Drogues va ésser presentat a l'Ajuntament de Porreres el passat 9 de febrer amb la finalitat de donar a conèixer el seu contingut i per crear les distintes comissions de feina.

Després de la presentació del P.P.D.M. es donà a conèixer l'esborrany del futur Projecte Municipal i s'establí un pla d'activitats a realitzar per les comissions: C.

Escolar, C. de Control, C. de Medis de Comunicació. Quedà constituïda la C. Escolar formada per representants de les APAS dels dos col·legis, mestres i alumnes. Per altra part els Medis de Comunicació convidats i presents (Porreres Ràdio i Llum d'Oli) mostraren una gran disposició per difondre les tasques que es duran a terme per part de les distintes comissions. ■

Diguem no a la discriminació dels albercocs

Francesc Llinàs

Tenim mala sort, els porrerencs! No tenim platges, no som centres geogràfics, tenim males carreteres, el foravila està en crisi així com ho està la construcció. A tot això, hi podem afegir la mala fama que tenim per Ciutat. I per acabar d'arreglar-ho tot, apareix la C.E.E., dient que a partir de l'1 de gener de 1993 les portes a Europa queden obertes a tota l'agricultura espanyola amb ajudes i restitucions a l'exportació. Però, el M.C.I. (Meca-

nisme Complementari d'Inter-canvis), el qual controla les entrades i sortides per les diferents fronteres diu, referent a la qüestió de les portes obertes, «...menys tomàtiques, maduixes, préssecs, carxofes, melons i ALBERCOCS». Al menys, advertel·len que els controls seran molt suaus. Qui no es conforma és perquè no vol, però justament entre els productes esmentats abans hi trobam l'ALBERCOCS. No hi ha manera que ens en surti una de bé. Punyetes! ■

En Bartomeu Barceló, que va emigrar a l'Argentina, vol tornar a Porreres

Francesc Llinàs

Dins la xarxa que donà en Sebastià Serra a l'Agrupació Cultural sobre l'Emigració Mallorquina a Amèrica del Sud, es va exhibir un vídeo filmat per la TVE-Balears on vàrem poder veure i sentir parlar en Bartomeu Barceló. Porrerenc que se'n va anar a l'Argentina quan només tenia sis anys amb els seus pares. Ha passat tota la seva vida allà i ara que té setanta anys, jubilat, després d'haver fet de sabater molts d'anys, no cobra cap mena de pensió i té un desig que va expressar molt bé en la

nostra llengua «Després de tants d'anys voldria tornar per veure Porreres, tenc uns records molt fluïxos però el meu desig és tornar-hi. No sé si quedar-hi fins a la mort...». Paraules que penetraren ben endins de molta de gent inclús al Batlle Pep Roig que hi era present. Algunes persones i pareix ésser l'Ajuntament, fan gestions en primer lloc, per esbrinar si en Bartomeu Barceló té família i després pagar-li el viatge. Així es podria veure complert el seu desig. Fins i tot ja hi ha una dada, les Festes de Sant Roc. Tant de bo es pugui dur a terme. ■

Porreres i Montuïri: una rivalitat encara existent

Tota la vida hem sentit parlar de la rivalitat entre dos pobles veïns. Montuïri i Porreres no han estat mai una excepció: futbol, carreteres, festejadors, trossos de terra...

Actualment, les rivalitats es manifesten d'una altra manera i, una vegada integrats a la mancomunitat del pla, aquestes poden augmentar. Per tant, la lluita avui es troba en veure qui aconsegueix més milions per asfaltar els camins rurals, quin dels dos pobles pot aconseguir el PAC... és a dir, quin dels dos ajuntaments aconseguirà millors serveis dins la mancomunitat, tema que ja tracta l'editorial de la nostra revista.

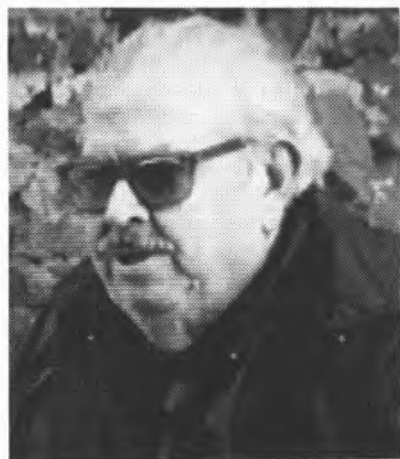
Allà on convindria obrir els ulls de bon de veres és en LA CONCESSION DEL POLIESPORTIU DEL PLA, el qual inclourà piscina climatitzada, pista d'atletisme, pista oberta de bàsquet, etc. Crec que el millor seria que fos per al nostre poble a causa del nombre més elevat d'habitants i de la manca de serveis que té.

N'hi haurà que pensaran que són ressentiments d'un poble (porrerencs) contra el poble veïnat (montuïrers), però: tot això ho tenim superat! Senzillament es tracta d'informacions recollides de la premsa.

Bartomeu Barceló emigrant porrerenc a l'Argentina

**Gori Barceló
Gaspar Barceló
Gori Barceló M.**

-«De Mallorca, Porreres, (parla mallorquí) vaig venir en sis anys, me costa molta de feina conversa (en mallorquí), però ho puc dir... Feina tota sa vida, de sabater, èpoques bones, èpoques dolentes, així hem passat sa vida... no tenc feina, no m'agafen enlloc... he de complir 70 anys i encara puc fer un poc de feina, molt poca perquè estic malalt de ses cames, però encara que en vulguis fer ningú te dona feina».

-De què viu?

-«Un poc d'aquí, un poc d'allà i de lo que puc».

-I de jubilació no en té, vostè?

-«No, no en tenc... si tengués sa jubilació no podria pagar s'aquiler, no me bastaria, igual hauria de fer feina, i jo trob que a un homo que ha pagat 40 anys per sa jubilació i no li arribi per viure, per menjar, és una estafa... mon pare era aquí a l'any 29; d'aquella època no mos hem mogut d'aquí».

-Per què vàren venir a l'Argentina?

-«A Mallorca estava molt mal... diuen... cercant un benestar per sa família, i vàrem trobar que aquí estaven peor que a Mallorca perquè vàrem trobar una època de crisi a l'any 30, fins a l'any 40 i pico, i llavors hem viscut així com se pot».

-I té qualque record, vostè, de quan era petit?

-«Res, tenc una pena molt grossa de no conèixer Mallorca, molt grossa, perquè no me'n record, tenia sis anys, i no em voldria morir sense... que sé jo... encara que fos 15 dies, tomar a veure allò, i si Déu ho vol morir allà... que sé jo... però veure-ho. Ho veig en pel·lícules o en documentals i tot això, i no m'engana

Tomeu Barceló Fuster amb sa mare

de plorar perquè no ho conec».

(Enregirat l'estiu de 1992, i emès dia 23 de febrer de 1993 per TVE-Balears, dins el programa «L'emigració mallorquina a Sudamèrica»).

Qui és en Bartomeu Barceló? d'on és? qui el conelx? té parents?

Aquestes han estat les preguntes que s'han fet molts de porrerencs i porrerencques que veren el programa, i els que assistiren a la xerrada «l'emigració mallorquina a Sudamèrica» donada per l'historiador, i guionista del programa de televisió, Sebastià Serra, dia 5 de març a l'Agrupació Cultural de Porreres dins el «cicle de lliçons a l'Agrupació».

En vista de l'espectació creada, de la qual els diaris es feren ressò, i considerant que l'Ajuntament s'interessà pel cas i havia escrit una carta a la Casa Balear de Buenos Aires on demanava informació sobre els porrerencs residents allà, i especialment sobre l'esmentat Bartomeu Barceló, ens proposàrem esbrinar qui podria ésser.

De nom, Bartomeu Barceló, de 70 anys, que a l'any 29 emigrà a Amèrica amb la seva família.... no n'hi pot haver molts.

Comprovàrem al Registre Civil que amb aquest nom i nascuts l'any 1922 o 1923, només n'hi havia dos de Bartomeu Barceló, un mort de nin, i un altre de nom Bartomeu Barceló Fuster, nat el 1923 i, a més, inscrit fora de termini al Registre Civil l'any 1929, i que en aquests anys el seu pare, de professió sabater, residia a Buenos Aires. Consultàrem al Padró Municipal i no consta inscrit. I, demanàrem als seus «quintos» (quinta del 44) si el conelxen, i contestaren que el tenen a la llista, però que no

saben qui és.

Les possibilitats que en Bartomeu Barceló, de 70 anys, resident a Buenos Aires, sigui en Bartomeu Barceló Fuster són moltes. Arribats a aquest punt ens proposarem saber qui eren els avantpassats d'en Bartomeu Barceló i Fuster, i així poden esbrinar de quina família és descendent:

Bartomeu Barceló Fuster, nat a Porreres, dia 25 de gener de 1923, al carrer Major, 37, fill d'Antoni Barcelo Mas (4/VI/1887) i de Maria Fuster Fuster (26/II/1892), que era vídua d'Antoni Estelrich Gornals, mort a l'Hospital de San Antonio de Mendoza (Rep. Argentina) l'any 1918, els quals tengueren dos fills nats a Porreres: Antònia (6/IX/1914) i Pere Antoni (3/III/1916); Antoni Barceló Mas i Maria Fuster Fuster es casaren dia 27/III/1920 a Porreres i varen tenir dos fills, en Bartomeu i na Catalina (29/XII/1920). En Bartomeu Barceló Fuster era nét, per part paterna, d'en Bartomeu Barceló Veny i de na Catalina Mas Juan, casats a Porreres dia 23/IX/1882. Varen tenir tres fills i una filla: en Bernat Barceló Mas (23/X/1884-15/XII/1974) casat amb Maria Verdera, n'Antoni Barceló Mas, en Bartomeu Barceló Mas (20/III/1894) casat a Sant Jordi (9/IX/1922) amb na Margalida Cantallops Monserrat, i na Margalida Barceló Mas (28/II/1902) casada a Porreres (15/IX/1938) amb Josep Palerm Cerdà.

I per part materna, en Bartomeu Barceló Fuster era nét d'Antoni Fuster Forteza i de na Catalina Fuster Miró, casat a Porreres dia 15/V/1979, domiciliats al carrer Sala, 17. Varen tenir dues filles, na Maria Fuster Fuster i na Francesca Fuster Fuster (22/IV/1889), casada a Porreres (22/VII/1909) amb Bernat Bauçà Mercadal.

Vàrem identificar una persona de la seva família: el seu tio i padrí jove, Bernat Barceló Mas, l'amo Bernat «Porret», pare d'en

Tomeu Barceló Fuster i la seva germana Catalina

En Tomeu amb el seu pare

Pau Barceló Verdera «Porret», que se'n recorda molt bé «del tio Toni i de la tia Maria Poo» i que se'n anaren a l'Argentina, però no n'havia sabut res més. No se'n recorda que tenguessin fills, però diu que si el seu cosí (Bartomeu Barceló Fuster) és viu i ve a Porreres li agradaria conèixer-lo i saludar-lo.

Per altra banda, el «sabater Angel» (Bernat Ferrà), l'home més vell de Porreres (98 anys) també se'n recorda d'en Toni «Porret». Havia fet feina amb ell dos anys a ca'l «sabater Pixa»k. Se'n recorda que es va casar amb na Maria «Poo», filla del «sabater Camia», que vivia allà on avui és «ca'n Barraca» (Sala, 17).

També se'n recorda que na Maria «Poo» era vídua d'en Toni «Pancuit» que era mort a l'Argentina i que na Maria «Poo»

tenia una germana que nomia Francesca, casada amb en Bernat «Camanegra», i que era mare d'en Benet «Camanegra» (el que organitzava les festes de «la Parra» i que tenia un bar allà on ara és «Sa NOstra»). No recorda si en Toni «Porret» i na Maria «Poo» tenien fills a Porreres; així i tot, té present haver vist una foto d'en Toni «Porret» a l'Argentina amb un parell de nins. Se'n recorda que na Maria «Poo» quan se'n anà tenia una filla de 15 anys d'en Toni «Pancuit».

NOTA: Agraïm la col·laboració i les facilitats que ens han donat per consultar els arxius a Bartomeu Tauler (Rector de Porreres), i a na Coloma Bauçà (secretària del Jutjat de Pau).

Fotos cedides per Jeroni Palerm Barceló. ■

La semaforització de Porreres

Tres preguntes al respecte

Ferran Ribas

Ja tenim semàfors a Porreres a la plaça d'Espanya i davant l'Escola Nova. Tal feta ningú l'hagués poguda imaginar fins fa ben poc temps, no s'ha seguit evidentment el procés que sí s'ha donat a altres pobles, on les circumstàncies han possibilitat la formació d'un estat d'opinió favorable a la seva instal·lació. Aquí la decisió sobtada de les autoritats municipals ha sorprès el poble, la polèmica està servida. El breu temps de funcionament no em permet treure conclusions definitives sobre aquesta actuació de l'ajuntament, però una primera valoració pot ser útil si tenim en compte les conseqüències ja produïdes.

En qualsevol cas, n'hi haurà prou amb tres preguntes senzilles adreçades a l'equip de govern del municipi.

La primera és òbvia: **per què s'han instal·lat semàfors?** en principi cal suposar que no es deu a motius capritxosos, que hi ha una causa d'utilitat o fins i tot de necessitat envers la circulació de vehicles i vianants; les exigències de seguretat i fluïdesa circulatòria serien argument incotrovertible si no fos tan dubtós que hi hagi problemes importants de tràfic o una manca de seguretat a les zones afectades; no hi ha antecedents d'accidents —ni pocs ni molts— ni el més mínim embós, tret dels dies de festa i de mercat, quan els semàfors serien més inoperants; tampoc no sembla que la situació pugui canviar en el futur i augmenti molt el poc trànsit de la carretera que travessa el poble; fins i tot, no hi ha la ja esmentada consciència per part de la gent del poble de l'existència de perills i incomoditats. A l'Ajuntament pareix que fins ara ho entenen així, observant que els passos de vianants romanen visibles amb prou feines, en cas que ara vulguin justificar la necessitat dels semàfors, l'omissió de repintar

els passos pot ser considerada com a greument negligent.

Abans d'admetre l'absurd de col·locar aquests aparells, m'han arribat certs rumors de vagues justificacions: l'estalvi de temps i doblers respecte de les persones que regulen el tràfic. Per ventura aquí se'm podria contestar a la meua segona pregunta: **per què s'han gastat quasi dos milions i mig de pessetes amb els semàfors?** poc importa la quantitat exacta, en tot

cas és molt elevada en una època de crisi com l'actual; el que sí volem és esbrinar la racionalitat d'aquestes despeses.

Es pot pensar que hi ha altres prioritats d'inversió a un poble que, en termes absoluts, és el que dins Mallorca més ha vist minvar la seva població als darrers anys. A més, centrant-nos sols a l'àrea de tràfic, difícilment es podrà raonar que els doblers haguessin estat millor aprofitats acondicionant les zones on sí

s'han donat reiteradament proves de gran perillositat a la circulació rodada, com per exemple la sortida del poble pel Pou Nou.

Per altra banda, no hem d'oblidar que el cost real dels semàfors no és només el de la milionària partida inicial, sinó que hi hem d'afegir les despeses de manteniment i l'adquisició, en un futur més o manco llunyà, de nous aparells substituïdors dels que quedaran obsolets.

De passada faré referència a la qüestió del «alleujament de les

tasques dels municipals», perquè no és l'objecte d'aquest article posar en dubte la professionalitat dels esmentats municipals. Per altre costat, són sols els polítics els qui pensen que qualcú es pot creure que els comptats minuts que costa als municipals controlar l'accés dels nins a les escoles i l'atenció rutinària de qualche problema de tràfic, els pugui distreure el compliment d'activitats «més importants».

Em resta fer una tercera pregunta: **per què no es va tenir en compte l'impacte estètic negatiu**

dels semàfors? podria retreure tristíssims antecedents responsabilitat de l'actual equip de govern, però em fonamentaré en el fet actual: els semàfors en la seva ubicació afecten greument la percepció de l'entorn urbanístic, des de la visió —la clàssica, la més vegades retratada— de l'església parroquial partint de la plaça d'Espanya, fins a la perspectiva contrària del conjunt de la plaça amb l'Ajuntament. No s'entén, per cert, que els particulars es gastin els doblers en l'acurada construcció o rehabilitació de les façanes perquè després els posin davant un «trasto» parpallejant de formes, color i al·tària ofensius.

Al contrari del que es pugui pensar, la situació no és millor a la zona de l'Escola Nova, on la perspectiva del millor conjunt de molins que tenim (molins d'en Donzell, d'en Tòfol, d'en Mengual) queda brutalment esvirtuada. Probablement els responsables de la malifeta no coneixen un concepte elemental segons el qual la percepció adient dels béns d'interès cultural va lligada al manteniment d'un context urbà respectuós i neutre, és a dir, un context que no causi interferències en l'observació del bé d'interès arquitectònic.

Plantejades les tres preguntes i esperant resposta assenyalada de les autoritats municipals, no avançaré, com ja he dit, conclusions definitives, no, perquè em trobo davant una decisió precipitada he de precipitar-me amb els meus judicis, i més si, fins i tot, em poden dur a demanar la retirada dels semàfors?

Acabaré comentant els significatius resultats de les enquestes publicades en aquest mateix llum d'Oli, desvetllant clarament la voluntat d'un poble que no es deixi enlluernar pels faisos símbols de progrés; després de tot la gent tè seny i quan els nins es cansin de jugar amb els botons dels semàfors induint els soferts conductors a passar-los en vermell, segurament tothom seguirà fent el que ha fet fins ara: creuar el carrer o la plaça pel punt més avinent. ■

ANTONI JULIÀ I SAGRERAS

ARQUITECTE TÈCNIC

- * DIRECCIÓ D'OBRA
- * AMIDAMENTS
- * PRESSUPOSTS
- * CERTIF. D'HABITABILITAT...

Plaça Antoni Maura, 3 (Can Lluçh)
Tel. 64.73.18

De dimarts a divendres de 9 a 13 h.
07260 PORRERES

Els semàfors no agraden als porrerencs

El Consell de Redacció del Llum d'Oli va trobar oportú, arrel de la polèmica suscitada en el nostre poble per la instal·lació dels semàfors; saber el que opinen els porrerencs al respecte.

Per aquest motiu, hem realitzat un petit sondeig a 236 persones del poble.

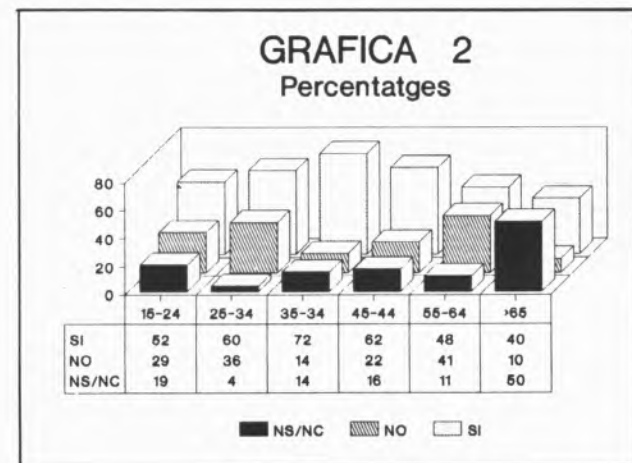
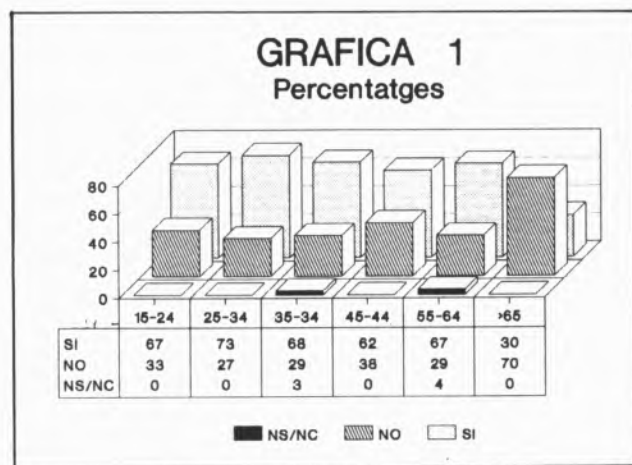
Les preguntes formulades foren les següents:

1º. Veus la circulació de Porreres problemàtica? (gràfica nº 1)

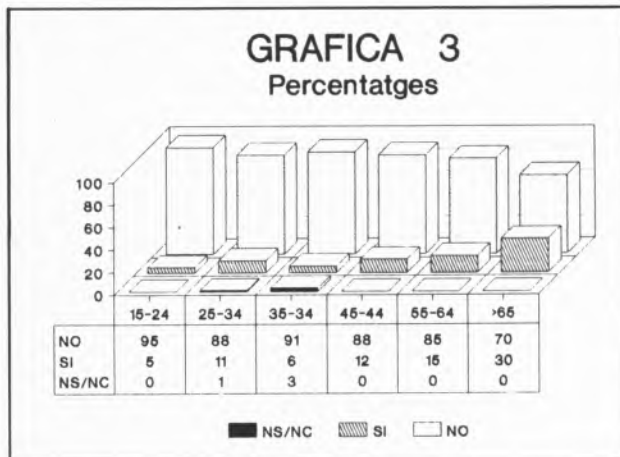
2º. Estàs d'acord en què l'Ajuntament de Porreres faci complir el Codi de circulació? (Gràfica nº 2)

3º. Et sembla bé la instal·lació dels semàfors? (Gràfica nº 3)

Aquí teniu els resultats:

Els gràfics canten per ells totsols. Els semàfors no agraden als porrerencs i veuen problemes a l'hora de circular pel poble «podrien haver-se estalviat el cost...»

«Valdria més concienciar a la gent perquè anas més en bicicleta o a peu...»

«Rompen l'estètica del poble..»

«Podrien haver-se gastat els doblers amb altres coses...»

Aquests són uns dels molts comentaris que recollirem dies enrera i que complementen les gràfiques.

En quan a la circulació pel poble, els comentaris són més variats: «la circulació no és problemàtica, hi ha gent que es nega dins una bassa d'aigua...»

«Circulació problemàtica no, però hi ha alguns punts negres. Per exemple:

Carrer Sala, carrer Major a l'altura del Supermercat, Avinguda Bisbe Campins, Es terres...»

«El que és més greu és la contaminació acústica (motors) i la velocitat per dins el poble...»

«... la circulació a Porreres és una «merda» i el batle no vol ni reformar la circulació ni posar multes perquè vol guanyar les pròximes eleccions...»

Tots els porrerencs saben que actualment no es posen multes a ningú, ordre donada pel batle als municipals. Però no tothom hi està d'acord, ja que darrerament es veuen cotxes aparcats per tot arreu, conductors que no fan cas de les senyals de trànsit...

«Si posen multes, n'han de posar a tothom...»

«Multes sí, amb tolerància a les infraccions «suaus». Per exemple: no dur el casc, no dur posat el cinturó, aparcar sense obstruir el pas...»

«Multes a segons quines infraccions.»

«El fet de que a Porreres no es posin multes, quan anam a fora poble pagam les conseqüències. No estam acostumats i aparcam a qualsevol lloc i ens trobam amb la fulleta al vidre»

Què passarà ara?. Els semàfors ja funcionen. L'Ajuntament es replantejarà una reforma circulatòria? Els municipals treuran els seus blocs de multes?

Les respostes a aquestes preguntes, si es que n'hi ha, les vos comunicarem al proper LLUM d'OLI. ■

Què podem fer amb els fems?

Catalina Oliver i Riera
Joan Marí Garí

El problema dels residus sòlids i la seva eliminació de cada cop és més preocupant. Aquesta situació, que és general de tots els països, a les Illes Balears, amb una economia marcada pel factor turístic i pel fet insular determinada problemes molt específics. La brutor i la contaminació són factors extremadament nocius no tan sols per la qualitat de vida dels ciutadans sinó per al propi futur econòmic.

Cada un/a dels/de les porrenchs/ques pot contribuir, sense que suposi un gran esforç, en què Mallorca no es converteixi en un femer. Pràcticament tots els fems que produïm diàriament es poden reciclar, i de fet, altres ajuntaments han fet l'experiència i reconverteixen quasi tots els fems que produïm en productes útils. Per aconseguir-ho sols són necessaris dos requisits:

El primer és que els /les veïns/ïnes facin una selecció diària dels fems que es produeixen.

I en segon lloc, que els polítics estiguin concienciats i tinguin la bona predisposició de dur a terme la recollida selectiva dels fems i el seu posterior reciclatge.

QUÈ ES POT SELECCIONAR?

EL VIDRE. Mai s'ha de tirar a un abocador, en primer lloc perquè és molt fàcil de seleccionar, és perillós a causa que pot tallar i és molt fàcil la seva reconversió.

L'Ajuntament del nostre poble ha instal·lat un contenidor de vidre a la placeta de davant l'escola nova, encara que no n'hagin fet propaganda per tal que la gent del nostre poble ho sàpigui i l'utilitzi.

EL PAPER, EL CARTRÓ I LA ROBA. També són materials molt bons d'identificar, són molt aprofitables i, fins i tot, hi ha col·lectius que els compren.

LA MATÈRIA ORGÀNICA. Són totes les sobres dels productes comestibles que separen o tiram, amb aquestes matèries es pot fer compost per adobar les terres de conreu, «Tornar a la terra la matèria orgànica que n'ha sortit». Per poder aconseguir que d'aquesta matèria es tregui el profit desitjable necessitariem un fort compromís per

part de les persones que comanden a la nostra comunitat, encara que nosaltres com a ciutadans i ciutadanes podem contribuir demanant accions com la recollida selectiva i el seu posterior reciclatge.

ALTRES COSES QUE NO CONVÉ TIRAR:

MOBLES VELLS, ELECTRODOMÈSTICS, VEHICLES, ETC. Són recuperables totalment o parcialment i comptam amb col·lectius o entitats que tenen com a tasca la seva restauració o reconversió.

ENS CRIDA L'ATENCIÓ: Incineració sobre els residus sòlids (Possible planta incineradora de Son Reus).

Suposarà llançar cada any a l'atmosfera unes 400 tones de gasos tòxics que seran dispersats en una àrea molt ampla.

Generarà 150.000 tones anuals de cendres tòxiques i perilloses.

Inclinar 1 tona de fems costarà el primer any 3.700 pessetes, que es podrien, invertir en el seu reciclatge.

LES PILES.

La seva composició és molt perillosa i tòxica. Són altament contaminants si es verteixen al medi ambient: es poden recuperar part dels seus components.

Les piles de botó de mercuri:

Tenen un 30% de mercuri en la seva composició, és a dir, són vertaderes Bombes Tòxiques, la ingestió d'una d'elles, (molt fàcil de fer, especialment pels infants, a causa de la forma i el tamany) poden produir conseqüències molt greus per a la salut i, fins i tot, explotar si es cremen.

Les piles, en general són un greu problema des del punt de vista ecològic.

1r.- tenen un cost molt elevat.

2n.- La supuració que produeix una pila en l'esgotar-se pot inutilitzar els aparells.

3r.- Són un problema molt greu a l'hora d'eliminar-les quan estan esgotades.

El mercuri i el cadmi de què es componen la majoria de les piles, quan es tira a un abocador es filtra per la terra i pot arribar a

contaminar fonts d'aigua potable o de reguig agrícoles, fins i tot si aquestes aigües a través de torrens subterranis arriben a la mar, el mercuri residual afecta la fauna marina. L'assimilació de mercuri no és tòxica pels peixos, però quan l'ésser humà menja espècies contaminades, el mercuri s'acumula en gran part a la medulla òsea i en el cervell, danyant els teixits cerebrals i el sistema nerviós central.

EL PAPER.

Per cada quilo de paper en calen dos de fusta, 400 litres d'aigua i molta energia. Cada any a l'Estat Espanyol tallen 20 milions d'arbres per fabricar paper i cartró.

Cada minut, 21 hectàrees de selva tropical són destruïdes.

Cada hora, 635 hectàrees completen la seva desertització atesa la tala massiva d'arbres.

Això es podria evitar amb la nostra col·laboració: una tona de papers vells reciclats salven la vida a vuit arbres.

Amb quins organismes o entitats es pot contactar per saber com duen a terme la recollida selectiva dels fems.

DEIXALLES: Fundació creada amb l'ajuda de l'Obispat i la PIMEN, recolleix: Vidre, roba, paper, mobles i electrodomèstics, entre d'altres. Tel. 27 22 11.

G.O.B.: Recolleix piles.

CREU ROJA: Recolleix piles.

FONTS:

-Cuatro años de reciclado de basuras en Pamplona. «La recogida selectiva de basuras» Revista INTEGRAL.

-La contaminación de las pilas eléctricas, Revista INTEGRAL.

-Campanya Ecologista A l'I.B. Ramon Llull. Pissarra-56.

PERIS, X. «Deixalles, una fundació que vive de lo que Mallorca tira», Diari de Mallorca 15/3/93.

-El G.O.B.

-P.S.M (1993) Dossier de residus sòlids.

-LIMOUSIN, O. (1986) Historia del papel. E. ALTEA. ■

Lolites

Manel-Claudi Santos

Els qui pensen que la literatura no serveix gairebé mai per res, probablement hauran de reconsiderar aquesta afirmació tan contundent: Vladímir Nabokov, després de publicar la seva novel·la *Lolita* l'any 1956, es va fer tan ric que va poder retirar-se de l'ensenyament i dedicar-se, entre altres activitats improductives, a la caça de papallones. No importa fins a quin punt la història del professor de literatura Humbert Humbert i la Lolita de dotze anys i set mesos que protagonitzen la novel·la és autobiogràfica o no, sinó que interessa molt més per altres motius: el primer, perquè Nabokov va aconseguir fer realitat el somni de qualsevol professor -de l'assignatura que sigui- mitjanament conscient de la seva inutilitat; el segon, a més a més de la qualitat literària indubtable de l'obra, perquè el tema que tracta va connectar immediatament amb milions de lectors, tant masculins com femenins. Del primer aspecte ja n'han parlat a bastament crítics, psicòlegs i pedagogs més savis que no jo; però respecte del segon, i a la vista de com va la premsa els darrers dies, crec que convé fer algunes consideracions.

El fenomen no és nou, com tothom es pot imaginar, però ara se li dóna més publicitat. No es tracta d'anar a encalçar referents il·lustres de l'antiga Grècia

Vladimir Nabokov *Lolita*

-amb la variant que es decantaven més aviat pels efebus i no per les nímfuls-, ni dels matrimonis dels reis medievals amb donzelletes de casa bona d'onze i dotze anys, sinó que ens podem quedar en èpoques recents i recordar casos ben coneguts. Per exemple, durant més d'una dècada, el famós conjunt vocal conegut per Dúo Dinámico ha obligat a generacions de **teenagers** diferents a moure les costelles al ritme de cançons titulades, precisament, «Lolita» o amb una altra on explicaven que «quince, quince/años, años/tiene mi amor», en un temps en què Fraga l'irbame encara no parlava Galleg. Tampoc les aficions fotogràfiques del «Grande de Espa-

ña» Duc de Fería són cap novetat en el panorama estètic, sinó que té com a precedent valuosíssim -i tal vegada li pot servir de coartada- Lewis Carrol, l'autor d'*Alicia en terra de meravelles*, el qual practicava l'art de la fotografia infantil amb una col·lecció de belles estampes de guarderia publicades fa un parell d'anys i que pot mirar que vulgui.

Com es veu, convé no sorprendre's gaire davant d'aquestes notícies. El cine també ha afegit exemples inesborrables a l'imaginari col·lectiu. Si deix de banda la magnífica versió d'Stanley Kubrick de la novel·la *Lolita* (les imatges inicials ja ho diuen absolutament tot: James Mason posa cotonets entre els dits de Sue Lyon mentre li pinta les ungles dels peus), en aquests moments em ve a la memòria la pel·lícula *Taxi Driver* de Martin Scorsese, on el personatge que interpreta Robert De Niro caba d'embogir definitivament quan s'enamora d'una jove i prostituta d'onze anys interpretada per Jodie Foster.

Al final, en tots els casos, ningú sap exactament qui ha seduït qui, si la suposadament innocent nina o l'home madur aparentment de tomada de tot. L'altre dia, algú em va dir que les dones als dotze anys ja són massa grans, mentre que els homes, als trenta-quatre, encara són massa joves. La veritat, m'estim més ni pensar-hi, en la qüestió. ■

FORN I PASTISSERIA

Ca Na Margalida

C/. Cerdá, 44
Tel. 16 82 08

07260 PORRERES

DILLUNS TANCAT

Construcciones SAGO, C. B.

C/. Portases, 11 - Tel. 647932

07260 - PORRERES

Temps era temps

Miquel Mora i Mulet

No sé si us heu aturat a pensar qualche vegada aquesta particularitat que té la nostra parla mallorquina (català de Mallorca) envers del català que es parla a les distintes comarques de Catalunya o les del País Valencià, em referesc concretament a l'ús de l'article culte (el, la l').

Com tots sabem a les illes Balears parlem emprant sempre l'article salat (es, sa s'), emperò hi ha una sèria d'excepcions on aquest article és substituït per l'article culte, davant paraules com: rei, bisbe, seu, mar, sala, Bonjesús, domini, matriu, etc.; canviant completament el seu significat, donant a cada una d'elles un altre d'importància o solemnitat que amb l'article salat no tendrien. No és el mateix La Sala que sa sala. El Bisbe que es bisbe. El Rei que és rei...

Vaigui tot això per situar-nos en el context a què vull arribar.

Un dia d'hivern, d'aquests que l'únic que tens ganas de fer és asseure a «sa camilla» amb un bon braser, parlava amb la padrina de la meua dona, madò Maria «Vila», sobre les coses «d'un temps», millor dit de «quan el temps era temps», sinó més aviat un «contra temps». Us ho explicaré:

Ella va comentar-me que quan era jove a les hores del dia les deien amb l'article salat (sa una, ses dues, ses tres i mitja) i no com les deim ara, amb l'article culte (les quatre, les cinc, les sis i quart).

Una vegada arribats aquí, si heu entès el que volia explicar-vos al principi d'aquest escrit, comprendreu perquè us deia que això d'ara és un «contra temps».

Posant a les hores l'article cult hem donat molta d'importància al temps, tanta que no sabem anar enlloc sense un rellotge que ens digui l'hora en punt que ens trobam. Estam totalment dominats per aquest aparatet que duim com si fos una pulsera.

Tota la nostra vida, des que neixem fins que ens jubilam, es pot dir que està programada. Des de petits ens hem d'aixecar cada dia a la mateixa hora per anar a l'escola, a l'institut, a l'universitat i a la feina, a tal hora ens hem d'aturar a dinar i a tal altra ens hem de tornar a posar a la nostra tasca, a tal hora acabam, i així cada dia de l'any, cada any de la nostra vida.

I estam arribant a un punt que la cosa pareix que ha d'explotar per part o banda. Apareixen noves malalties relacionades directament o indirecta per aquest dependre del rellotge. Tothom comença a estar malsotit, hi ha una cosa nova que en diuen stress que produeix, entre d'altres coses: infarts, crisis nervioses, debilitat, i un caramull de símptomes i que l'única recepta que ens donen els metges per curar-les és pau i tranquil·litat.

El que vull dir amb tot això és que ens convendria a tots tornar a posar l'article salat a les hores del dia i, tal vegada, si el temps tornàs a ser temps, viuríem tots un poc millor. AMEN. ■

Jaume Martorell dimiteix com a Director General de Cultura

A l'hora de tancar aquest número, s'ha feta pública la dimissió de Jaume Martorell i Cerdà com a Director General de Cultura del Govern Balear, per passar a l'empresa privada. D'aquesta manera s'acaba una trajectòria política que va començar a les primeres eleccions democràtiques, moment en què va ser elegit tinent batlle de Cultura del nostre ajuntament del 1979 al 1983. En aquest any sorri elegit batlle de Porreres, càrrec que va ocupar fins el 1987.

A les eleccions del 1987, la candidatura d'UM, que ell encapçalava, no va poder aconseguir la batlia de Porreres, però, en aquells moments, va ser anomenat Director General de Cultura, quan M^o Antònia Munar presidia aquesta conselleria. Han estat sis anys d'una tasca dura però brillant al capdavant d'un càrrec de molta responsabilitat. Des de les pàgines del «Llum d'Oli» li volem donar l'enhorabona per la labor duta a terme i per la preocupació que ha tingut per les entitats i institucions de la vila. Finalment, li volem desitjar molta de sort en aquesta nova trajectòria en el món de la cultura. ■

Del llum d'oli al neó

(O l'inter-relació entre passat, present i qui sap si futur)

Text: Rafel M. Creus
Il·lustració: Miquel Mascaró

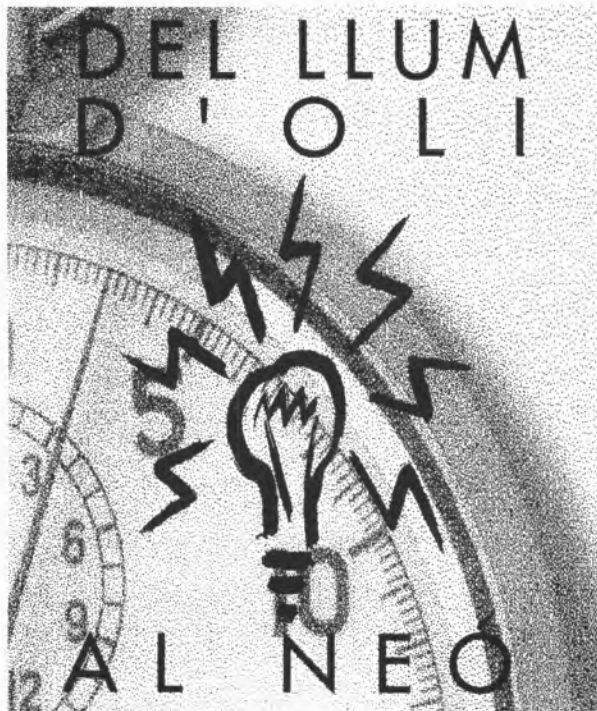
Tot és del color del cristall amb el que es mira, i també, tots els fets i les coses s'han d'entendre dins el seu contexte. Fa quasi un any em varen anunciar que el *Llum d'Oli* Tornaria a sortir i a la vegada me convidaven a escriure-hi. No cal dir (però ho dic) que no podia refusar la invitació i que interiorment m'alegrava molt que el *Llum d'Oli* tornàs a veure la llum. M'explic: si algú ha mirat qui signa aquest escrit per ventura el meu nom li sonarà, no debades onze anys de la meua vida varen transcórrer pels carrers de Porreres i (això és el que ara ens interessa) a rel d'una entrevista que em feren per aquesta revista fa molts, molts de sequers, se m'obriren les portes de la publicació per a col·laborar-hi. Va ser el meu primer contacte amb la premsa no acadèmica, i ara, anys després, ja no visc a Porreres, he fet una carrera universitària, segueixc estudis de mitjans de comunicació i, mira per on, des de fa un grapat d'anys som col·laborador habitual de la premsa quasi, quasi ml guany les sopes escrivint.

Quan em varen demanar per primer cop col·laborar al *Llum d'Oli*, era la primavera de l'olímpic 92, es va retardar fins Sant

Roc i finalment per Nadal; per distintes causes no fou possible la publicació d'aquest escrit al primer nombre de la nova etapa de la revista, però això m'ha permès fullejar-lo i subratllar el subtítol de l'article. Aquest no és el text que vaig redactar fa uns mesos, de la mateixa manera que aquest *Llum d'Oli* no és el mateix de fa deu anys. Sigui com vulgui la rel de l'escrit és la mateixa, i també la de la revista,

només cal tenir en compte que ha passat el temps.

Si sortim al carrer i demanem a la gent per la importància del *Llum d'Oli*, segurament arribarem a la trista conclusió que poc importa i ha importat. Res més lluny de la realitat, el que passa és que s'ha de saber (i voler) veure. Girant els ulls al món dels mitjans de comunicació propers, durant el darrer any veurem diaris que deixen de sortir per distin-

Elèctrica Barceló

Un gamma molt completa en il·luminació, objectes per a regal i decoració, parament de cuina i petit electrodomèstic

C/. L'Almoina, 43 - Tels. 647272

07260 - PORRERES (Mallorca)

Carrer L'Almoina, 59 · Tel. 647512

tes causes (El Independent, El Sol), capçaleres que canvien (El Dia 16 de Balears, El Dia del Mundo), cadenes de ràdio-televisió que baraten de mans (Antena 3), editors de diaris que també ho fan (Diario de Mallorca)... I tot això senzillament perquè la comunicació és poder i en conseqüència, qui les controla té el poder. Tots aquests fets el receptor-massa els veu però sense adonar-se que aquell diari només recomana les pel·lícules d'una cadena televisiva perquè l'empresa que l'edita du part a aquell canal o que el diari que tota la vida ha llegit pensant que era d'un color ara és a l'enrevés.

Dins la influent família dels mitjans de comunicació, ens trobam a aquest petit país nostre, amb una casta de periodisme on el més important no és exactament controlar-los sino simplement esser-hi i que la gent esperi veure la capçalera cada cert temps a l'estanc o a la botiga. És clar que poc té a veure el poder de l'Agrupació Cultural editant el *Llum d'Oli* amb el de PRISA fent el mateix amb *El País*.

El que a Mallorca s'ha vingut a denominar Premsa Forana, és una peça clau dins la informació illenca, tant que jo m'atreiria a comparar-ho (guardant les distàncies) amb la premsa comarcal a Catalunya i a més, gaudeix dins l'illa d'una tradició històrica importantíssima: cas de la Veu de Sóller amb més de cent anys informant als sollerics, el Felanitx (50è aniversari el 86) o la Bona Pau montuïrera que l'any passat

va celebrar el 40è. aniversari. Són els casos més destacables però igual com cada poble de l'illa té el seu camp de futbol (ara també de bàsquet), idò té la seva revista: setmanal, mensual, trimestral, no importa; revistes que apareixen, desapareixen i es reconverteixen, algunes amb tirades molt reduïdes, d'altres a milers (S'Arenal de Mallorca, Manacor). No n'hi ha dues d'iguals però totes tenen el mateix denominador comú: Informar al poble des del poble del que passa al poble. I com tots sabem la informació més fidedigna és l'emesa des del punt on es genera, veu aquí la importància d'una revista com el *Llum d'Oli*.

És evident que el futur estarà (així ho confirma el present) dominat pels mitjans de comunicació i conseqüentment per qui els controla. Traslladant això al nostre context, al poble, és vital pel seu desenvolupament que hi hagi una revista, una ràdio o un canal de TV local, i fins i tot millor si és més d'un o d'una creant una sana competència, així el lector-oient-espectador rebrà cultura i notícies del seu entorn que li són negades als mitjans més grossos i l'ajuntament, que al cap i a la fi és qui ens governa, estarà al dia del que es publica i com ho fan, el poble té dret a saber si són mitjans petits sense sentiments de controlar ni de grandiositat, com el *Llum d'Oli*, els que ho fan possible. Esperem que el poble també ho entengui així i doni la resposta que es mereix a aquestes pàgines. ■

T'interessa...

QUOTES REDUÏDES DE LA COMPANYIA TELEFÒNICA

Les persones de la 3ª edat interessades en sol·licitar bonificacions de les quotes de telefònica poden adreçar-se directament a TELEFONICA o a l'oficina de «LA CAIXA».

SERVEI MILITAR SUBSTITUTORI

Els joves que tenen pendent de complir el servei militar i vulguin realitzar el servei substitutori, es poden informar a la Direcció General de Joventut del Govern Balear demanant per Guillem Mas. Hi ha la possibilitat de cobrir les places que té convocades el nostre Ajuntament.

NORMALITZACIÓ DEL NOM

Les persones inscrites al registre civil abans del 4 de Gener de 1977 poden normalitzar el seu nom dirigint-se al jutjat on l'interessat està registrat i omplir una instància demanant la substitució del nom en castellà per la forma corresponent catalana.

MENJARS A DOMICILI PER LA 3ª EDAT I MINUSVÀLIDS

Poden sol·licitar-lo totes aquelles persones que per un motiu o l'altre no puguin preparar-se el dinar. Les sol·licituds han d'anar dirigides a l'Assistentia Social a l'Ajuntament de Porreres. Queden en aquests moments sis places. ■

Gabinete de Estética

APOLONIA M^a

HOMOLOGADA POR EL MINISTERIO DE EDUCACIÓN Y CIENCIA

LIMPIEZA DE CUTIS, DEPILACIÓN CERA, TRATAMIENTOS FACIALES-CORPORALES, CELULITIS, TRATAMIENTO ANTIARRUGAS, PLACAS.

Abierto todo el día de lunes a sábado

C/ Portasas, 17 (esquina Almoina) Tel. 64 79 32 07260 PORRERES

**BAR PUB
ES FAROLET**

L'Almoina, 58 - PORRERES

Vins i vinyes: una pinzellada

Joan Oliva
(Membre de la Confraria
d'Amics del vi de Porreres)

La Mediterrània, mar de cultures, focus de la civilització occidental, ens ha transmès a través dels segles el missatge de «viure i deixar viure» que caracteritza els seus voltants.

La coneguda trilogia llatina olivera, cereal i vinya, és encara avui, el millor exponent d'una filosofia i una manera d'entendre la vida que, amb tota probabilitat, no tenen repetició a altre lloc del món.

Hereva directa d'aquesta manera d'interpretar la vida és la tan alabada per uns i criticada per altres, dieta mediterrània, interessos comercials i monetaris a part.

Fixeu-vos ara únicament en el tercer component de la trilogia: la vinya.

Coneguda des dels temps més antics, la Bíblia ja ens descriu com Noé sabia fer vi i en bevia, per cert amb resultats no gaire exemplars ni edificants, si hem de fer cas al Llibre Sagrat.

Si compareu la mar amb un desert, cada una de les illes que de tant en tant posen una taca de verdor sobre el blau marí, seria com un oasi únic i diferent.

Tot això, molt bé, però i la vinya?

En primer lloc, vinyes mallorquines o vinyes Balears? Crec que sense cap ànim de caplitalitzar l'interès envers les vinyes mallorquines, producció a Menorca i les Pitiuses l'hem de considerar quasi testimonial. Unes 14 Ha. repartides als termes de Maó, Sant Lluís i Alaior a Menorca 22 Ha. a Eivissa distribuïdes entre Sant Josep, Sant Joan i Santa Eulàlia, no tenen pes específic enfront de les més de 3.000 Ha. cultivades a Mallorca. Per cert, als voltants de Santa Gertrudis i Sant

Mateu d'Eivissa els pagesos elaboren de manera gairebé artesanal, el vi pagès. Vi de taula, negre, sense pretensions, però honests i escàs.

Per tant, primera conclusió: vinyes mallorquines. Quin tipus de vinya? Res no ha quedat dels noms d'aquells vins que l'historiador romà Plini, comparava als millors d'Itàlia. Només vins Balears. Així, durant segles l'únic vi fet a Mallorca i conegut era la famosa malvasia de Banyalbufar que tant agradava a l'emperador Carles V.

Hem d'esperar segles més tard, l'arribada d'aquell curiós, metòdic i inquiet personatge que fou l'Arxiduc Lluís Salvador, al qual tota Mallorca deu homenatge d'agraïment, per conèixer quines eren les vinyes mallorquines. Llegiu el seu «Dia Balear». «Segons el destí que tinguin, a Mallorca es coneixen dos tipus de raïm: Raïm de balança, per menjar, i raïm de vi. D'ambdós tipus hi ha un gran nombre de varietats, la major part de color negre. Els maimons blancs són de color blanc, i els girons, esperons de gall, valents, n'hi ha de blancs i de negres. Fins i tot de calop, sabater i moscatell, que són varietats blanques, n'hi ha una de negra. Per consum en fruita, les més freqüents són: calop, juanillo, giró, planta i gorch; i per fer vi: cursarch, garnatxa, gorgollosa i batista per als vins corrents i la malvasia, montona, pàmpol d'aurat i mollar per als vins nobles i generosos».

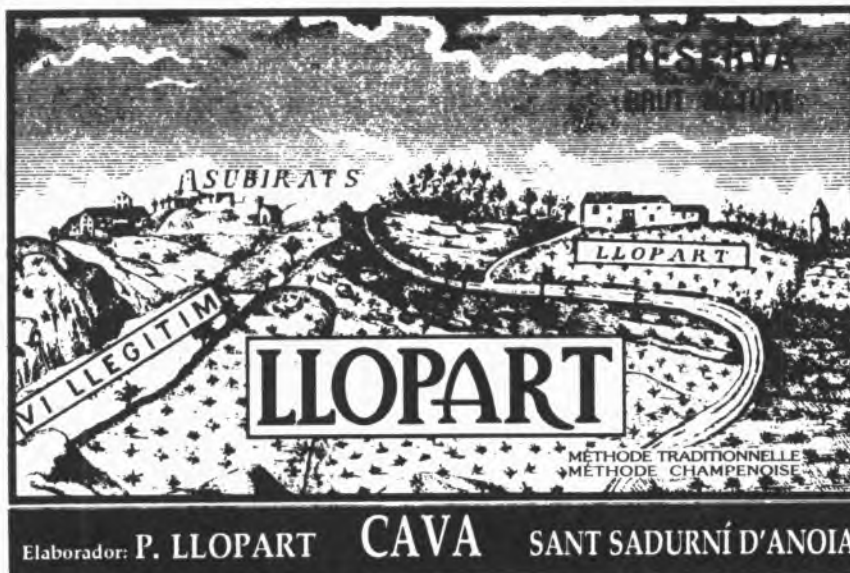
Per cert, el mateix Arxiduc tenia plantacions de malvasia a la seva possessió a l'Estaca de Valldemossa. Ara fa poc més de cent anys, els municipis que superaven els cinc-cents mil litres eren Felanitx, Manacor, Porreres, Llucmajor, Binissalem, Sencelles i Alaró. Queda molt de camí i no mancat de dificultats, per arribar al que coneixem avui: Jaume «Genoi» Franja Roja, Can Ribes...

Per cert, el mateix Arxiduc tenia plantacions de malvasia a la seva possessió a l'Estaca de Valldemossa.

Ara fa poc més de cent anys, els municipis que superaven els cinc-cents mil litres eren Felanitx, Manacor, Porreres, Llucmajor, Binissalem, Sencelles i Alaró.

Queda molt de camí i no mancat de dificultats, per arribar al que coneixem avui: Jaume «Genoi» Franja Roja, Can Ribes...

Continuarà... ■

Entrevista

Joan Llaneres, un professional al ciclisme d'elite

«El meu objectiu és guanyar una volta petita»

Maties Adrover
Jaume Cerdà

A l'equip ONCE hi ha vint corredors, i d'aquests el director tria els que troba més convenients per córrer una determinada prova. Hi ha molts bons corredors i Joan Llaneres té un lloc entre els seleccionats.

Pregunta.- Fins ara uns noranta corredors han passat a l'atur per la desaparició d'una sèrie d'equips, creus que el ciclisme està en crisi o que encara poden sortir nous patrocinadors i potenciar els corredors joves?

Resposta.- «No ho sé, si sortiran o no, el que hi ha és una crisi en el ciclisme que ja és realitat, i enguany surten tres equips menys que l'any passat i molt difícilment sortirà un equip més».

P.- A nivell de subvencions, el Consell Insular o qualche institució mallorquina, et donen suport o qualche ajuda?

R.- «Tan sols tenc l'ajuda o el sou de l'equip de l'O.N.C.E. i prou, les altres institucions mallorquines no m'han ajudat mai, ni molt menys, que jo sàpiga el Consell Insular només patrocina

cursos, però als ciclistes no els ajuda ningú».

P.- Però a nivell de fomentar el ciclisme, si hi ha un corredor com en Joan Llaneres que triomfa, el ciclisme agafarà més força a Mallorca.

R.- «Sí, i si ajudassin els corredors amateurs a sortir a disputar curses per la Península, faria que poguessin agafar experiència en les diferents voltes, i que hi pogués haver més corredors professionals de Mallorca, i no fan res de tot això».

P.- I quant a la Federació Balear?

R.- «Pot ser que tengui part de culpa, ja que hauria de ser, la pròpia federació que hauria de dirigir-se a les institucions a de-

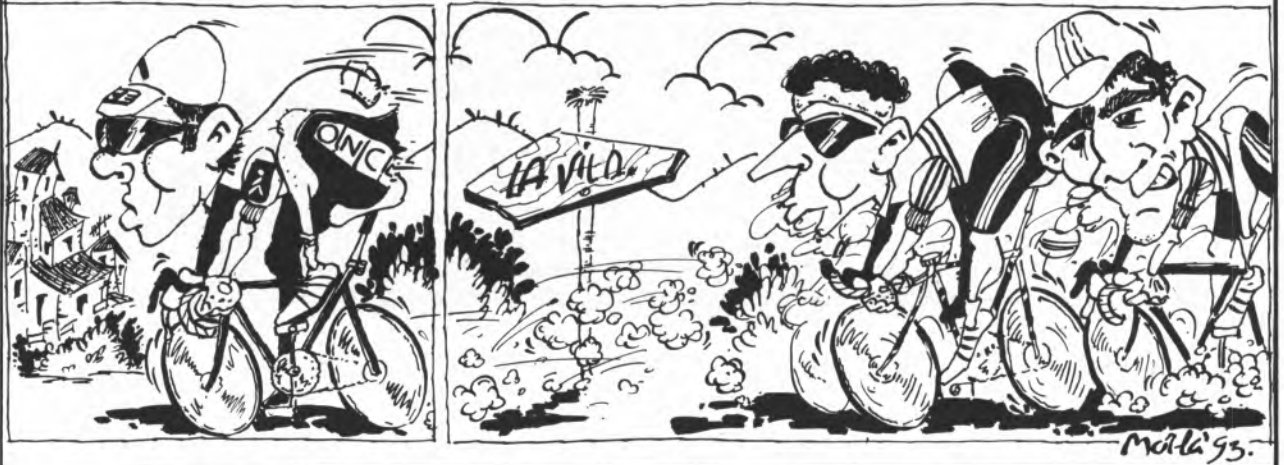
«Si estigués ben pagat jo seria un corredor de pista que és el que jo realment més m'agrada»

«Els objectius que m'he plantejat: esser un bon ciclista»

«M'agradaria guanyar una volta a Catalunya, seria massa»

AL CLAU

Miquel Morlà

manar les ajudes i les subvencions que facin que els corredors puguin sortir a la Península a disputar curses, i que ara no ho fan».

P.- Dels corredors mallorquins que han passat a professionals, et consideres el millor?

R.- «No, ni molt menys».

P.- Si haguessis de triar el millor corredor mallorquí de la història, qui triaries?

R.- «Dels darrers temps et puc dir que he admirat molt en Joan Caldentey per la tenacitat que tenia. En Pep Joan Canyelles perquè tenia una classe i un esprint que era massa i en Jaume Tomàs perquè també tenia unes condicions increïbles».

P.- Alguna vegada has tengut ganes de córrer darrera moto, que és una especialitat dins Mallorca i que ara pràcticament ha desaparegut?

R.- «Sí, qualche vegada sí que m'ha fet ganes córrer. Si estigués ben pagat jo seria un corre-

dor de pista que és el que jo realment més m'agrada, però és impossible guanyar-te la vida en aquesta especialitat».

P.- T'hauria agradat esser en «Moreno» a les Olimpíades de Barcelona?

R.- «No, perquè ell corre una prova que a mí no m'agrada, a mí el que m'agrada és la persecució, persecució olímpica i fons».

P.- Quins motius vares tenir per no anar a Seul?

R.- «Jo crec que estava en condicions d'anar-hi per fer la persecució olímpica. Crec que en aquells moments era un dels quatre millors que hi havia dins Espanya, però en aquells moments el seleccionador va creure que jo no estava en les millors condicions, i jo me'n vaig anar empenyat».

P.- Aposta vares deixar la selecció olímpica i no hi has tomats més?

R.- «L'any que a venir davant hi vaig tornar, però pels doblers que em donaven, no per res més».

P.- Pensant en el futur, quins temps tens de contracte amb l'equip de l'O.N.C.E.?

R.- «Ara em queden dos anys»

P.- Quins objectius t'has plantejat com a ciclista?

R.- «Esser un bon ciclista»

P.- Has pensat guanyar qualche prova que et faci molta il·lusió o en qualche objectiu principal?

R.- «El primer objectiu era passar a professional, i quan ho vaig aconseguir quasi vaig culminar el meu objectiu. I ara que som professional el meu objectiu és guanyar una volta petita. M'agradaria guanyar una volta a Catalunya, seria massa. I després també guanyar alguna clàssica ja que són proves que m'agrada córrer».

P.- Et consideres ben pagat o creus que el teu primer contracte com a professional el pots millorar quan renovis?

-«Crec que puc millorar quan renovi però tan jove com som crec que estic ben pagat». ■

La Unió Esportiva Porreres lluita amb l'Algaida per aconseguir el campionat de lliga de la 2ª Regional

La Unió esportiva Porreres després de 25 jornades comparteix el liderat de la categoria amb l'Algaida amb un total de 42 punts.

L'equip porrerenc després d'haver perdut amb l'Algaida per 3 gols a 1, haurà d'esperar que l'Algaida perdi qualche punt per poder fer-se amb el campionat, ja que el golaveratge directe és favorable a l'Algaida.

L'equip Juvenil està a punt d'aconseguir el campionat de la tercera regional a falta d'un partit. L'equip porrerenc encapçala la classificació amb un punt d'avantatge sobre P. Ramon Lluís «B» que en les darreres jornades ha perdut l'avantatge que duia.

L'equip Cadet segueix la seva bona trajectòria i ocupa la tercera posició del seu grup per darrera l'Avance i l'Olimpic. Els infantils segueixen ocupant un lloc intermig en el grup «B» de la segona regional. El Porreres Atc. en la Tercera regional ocupa l'últim lloc.

Els dos equips benjamins (U.E. Porreres, Porreres Atc.), després d'acabar la primera fase juguen en el grup D-2 de consolació amb els equips de Petra, Ramon Lluís, La Salle Manacor i el Xilvar. ■

Estadístiques de l'equip Senior de bàsquet del Palerm-Porreres

Equip Senior del Palerm-Porreres.

Jaume Cerdà

Després d'acabada la fase regular en la categoria Senior, en l'equip del Palerm-Porreres ha ocupat el sisè lloc de la classificació, fem un repàs a les estadístiques de l'equip:

Màxim anotador	punts
Miquel Barceló	263
Joan Palmer	215
Damià Nicolau	162
Joan Llinàs	162
Pere Lladonet.....	128
Total equip.....	1.259

Màxim Rebotejador

Miquel Barceló	276
Joan Llinàs	116
Miquel Melià.....	95
Damià Nicolau.....	72
Mateu Servera.....	63
Total equip.....	768

Minuts jugats

Miquel Barceló	732
Miquel Melià.....	495
Joan Palmer	492

Joan Llinàs	447
Damià Nicolau.....	435
Total equip.....	4.450

Pilotes recuperades

Miquel Barceló	73
Joan Llinàs	31
Miquel Melià.....	29
Pere Lladonet.....	26
Damià Nicolau.....	24
Total equip.....	275

Assistències

Joan Llinàs	25
Damià Nicolau	20
Miquel Barceló	18
Miquel Melià.....	17
Vicenç Joan.....	13
Total equip.....	130

Taps

Miquel Barceló	22
Miquel Melià.....	17
Joan Llinàs	5
Pere Lladonet.....	5
Damià Nicolau.....	3

Total equip.....	61
-------------------------	-----------

% Tir 2 punts

Joan Llinàs.....	56 %
Damià Nicolau	49 %
Miquel Barceló	45 %
Pau Mora II.....	45 %
Joan Palmer	44 %
Mitjana equip	43 %

% Tir 3 punts

Damià Nicolau	43 %
Joan Palmer	41 %
Pere Lladonet.....	24 %
Miquel Barceló	20 %
Joan M. Melià.....	19 %
Mitjana equip	21 %

% Tir 1 punt

Joan Llinàs.....	60 %
Vicenç Joan	55 %
Joan Palmer	53 %
Pere Lladonet.....	50 %
Damià Nicolau	48 %
Mitjana equip	47 %

R.F.

els resulta pràcticament desconeguda. S'ha esvaït el so d'aquelles cançons que ens felen cantar de petits, damunt el lloc sagrat, un darrera l'altre i esquena dreta, davant aquells noms gravats a la pedra que avui resulten desconeguts per a les noves generacions» ■

Porreses, ahir i avui

«Gairebé quaranta anys separen aquestes dues fotografies. Quantes coses han canviat en aquest període de temps! Han crescut les palmeres i els calçons dels al·lots, han desaparegut les sedes de les seves orelles i la neu

